

כניסת השבת – 16.39
יציאת השבת – 17.49
רבנות ת"מ (72 דקות זמניות) - 18.14
(אופק חדרה)

מתוק מדבש

יום שישי בשעה 15.00 שיעור על פרשת השבוע: (להאזנה 03-6171111)
ביום שבת קודש 15.00 שיעור פ"ש מנחה בשעה 16.00
ביהכ"נ 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה פרוכט פאקס 'ה'

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י הרב ברוך בוקרה שליט"א
פניית הפנסת 'פית יוסף' בעצת אולגה פרוכט
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' במלפון 073-2951228

שנה שמינית – גיליון 306
פרשת משפטים תשפ"ב

חיים שנים ישלם' זה יהודה שנתן את עצת המכירה ולכן נאמר עליו 'משור' דהיינו שעל ידו נמכר השור - יוסף 'עד חמור' שמשם ירד ונשא בת איש כנעני המשולים לחמור 'עד שה' במעשה תמר שם נאמר 'אנוכי אשלח גדי עזים' ולכן נענש 'שנים ישלם' במיתת ער ואונן (רח"ל).
*****

על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה... עד הא-לוקים יבוא דבר שניהם (כב', ח')

'עד הא-לוקים' הפירוש הפשוט הוא שבית הדין יכריע. ובספר 'פנינים יקרים' הביא פירוש יקר בשם הספר 'ויכתוב משה': הקדמה: ידוע כי בית הדין יכולים לדון רק על היזק של יותר משווה פרוטה, אבל היזק פחות משווה פרוטה פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים. וכך מבאר ה'כלי יקר' את הנאמר לנח 'כי אותך ראיתי צדיק לפני' מדוע נאמר לפני? כי דור המבול גזלו פחות משווה פרוטה ובזה הם נחשבו עדיין צודקים בדיני אדם ורק בדיני שמים הם היו רשעים, ולכן אומר א-לוקים לנח שלא הרשיע כמותם 'צדיק לפני'. והנה המילוי של המילה א-ל-ה-י-ם הוא אלף (111) למד (74) הי (15) יוד (20) מם (80) שעולה בדיוק למניין פרוטה (300). ולמדנו מכאן שני דברים: א. 'עד הא-לקים' דהיינו עד שווה פרוטה יבוא דבר שניהם לבית הדין ופחות משווה פרוטה בית דין לא יכולים לדון. ב. ולמדנו גם שבפחות משווה פרוטה הא-לקים הוא זה שמחייב את האדם.

ופצונו יסוה פרוטה מילתא דגדילותא

אחד האף עם חצי מטריה כרחוק. 'מה זה?' אלא אותו. אנה אהם 'אמרו שהיום יהיה מצונן חלקית'...

וצור מילתא דגדילותא...

אף אף אחד נאף אף מקומה צעירות, רץ מהר אטה מחסא ולא מצוא... פתאום נאף אף הפקף אף הראה, הוא מריס אותו ואמר אפקף: 'ראית - הצאתי לפניך'.
*****

שלוש רגלים תחוג לי בשנה... (כג', יד')

מדוע נקראו שלושת המועדים בשם 'רגלים'? רש"י ביאר: רגלים = פעמים כמו 'מדוע הכיתני זה שלוש רגלים'.

במדרש (ילקו"ש) מובא: רגלים - פרט לבעלי קבין, ולחיגר ולסומא ולחולה ולזקן, ושאינו יכול לעלות ברגליו. ולפי זה נקראו 'שלוש רגלים' לפי שבהם היו מצווים לעלות ברגליהם לבית ה'.

ובספר 'שער בת רבים' הביא בשם 'ברית שלום' ביאור נוסף: שלוש רגלים הם נגד ג' רגלי העולם: תורה, עבודה וגמילות חסדים. סוכות כנגד 'תורה', כמו שנאמר במצוות

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא', א')

רש"י: כל מקום שנאמר 'אלה' פסל את הראשונים ו'אלה' מוסף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני. ויש לשאול: וכי היה עולה על הדעת לחשוב שהמשפטים אינם מסיני? מתרץ נפלא ה'פאר יעקב': מובא במדרש רבה: 'זה שאומר הפסוק (תהלים צט, ד) 'ועוז מלך משפט אהב', אמר להם משה לישראל: הרי נתן לכם הקב"ה את תורתו, אם אין אתם עושים את הדינים נוטל תורתו מכם, שלא נתן לכם הקב"ה את התורה אלא על מנת שתעשו את הדינים שנאמר 'ועוז מלך משפט אהב'. נמצא שנתנת התורה מותנית בקיום המשפטים, ולכן נאמר 'מה אילו מסיני אף אלו מסיני' שאלה תלויים באלה. ובזה ניתן ליישב את קושיית התוספות: מובא בגמרא (סנהדרין ז' ע"א) אמר רב המנונא: 'אין תחילת דינו של אדם נידון אלא על דברי תורה שנאמר פוטר מים ראשית מדון' ומקשים התוספות: והרי נאמר בגמרא (שבת לא, א') שלאחר מותו שואלין לו לאדם 'נשאת ונתת באמונה' ואח"כ 'קבעת עתים לתורה'? (ועיין שם מה שתירצו) אבל לפי מה שהבאנו מתורצת הקושיה: שהרי אם האדם אינו נושא ונותן באמונה הרי הוא עובר על 'ואלה המשפטים' שהרי אמרו במדרש שהמודד נקרא דין, שאם שיקר במידה הרי הוא כמקלקל את הדין, ואז בעל כורחו נלקחת ממנו כל התורה שלמד. נמצא ששאלת 'נשאת ונתת באמונה' באה כדי לבדוק האם יש בו תורה, כי התורה ניתנה בתנאי שיקיימו את 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם'. מתוק מדבש!
*****

וכי יריבון אנשים... (כא', יח')

בספר 'שפתי כהן' ביאר את הפסוקים הללו על איוב: 'וכי יריבון אנשים' זה הדו שיח שבין איוב והקב"ה עליו נאמר 'ה' איש מלחמה'. 'והיכה איש' זה הקב"ה 'את רעהו' - איוב 'באבן' זה השטן שמכונה אבן, ובכל זאת 'ולא ימות' למרות ש'נפל למשכב' ולבסוף עמד בניסיון וקיים בעצמו 'אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו' שהיא האמונה בבורא עולם. ולכן זכה לבסוף ל'רפוא ירפא' שהקב"ה זיכה אותו לשכר בכפל כפלים שנאמר 'ויוסף ה' את כל אשר לאיוב למשנה'. מתוק מדבש!
*****

כי יגוב איש שור או שה... משור עד חמור עד שה חיים

שנים ישלם (כא', לז' - כב', ג')

רבנו האלשיך הקדוש זיע"א דורש פסוקים אילו (הובא בילקוט דוד) על מכירת יוסף שנמשל לשור, כאשר הדין הוא שמשלם תשלומי ארבעה וחמישה שעולים יחד למניין תשע - אילו תשעת האחים שהיו במכירה (ראובן, בנימין ויוסף עצמו לא נכללים) ובהמשך נאמר: 'משור עד חמור עד שה

'הקהל' שהיא בחג הסוכות דווקא 'תקרא את כל התורה הזאת באוזניהם'. ויתכן שבשל כך מנהג ישראל לקבוע שמחת תורה מיד לאחר סוכות שהוא עמוד התורה. פסח הוא כנגד 'עבודה' (קרבנות) ובו היו מקריבים קרבן פסח שהוא הקרבן הראשון שנצטוו בו עם ישראל. ושבועות הוא עמוד 'גמילות חסדים', שהוא זמן קצירת התבואה והפירות, ואז הוא זמן גמילות חסדים במצוות לקט, שכחה, פאה, פרט ועוללות הכרם. ולכן קוראים 'מגילת רות' ואחד הטעמים לקריאתה הוא (כמובא בחז"ל) 'ללמד מתן שכרן של גומלי חסדים'. **מתוך אגדה!**

רציון סיפור אופיא - מה החליט לפתח רבי אברהם פנסוץ לים האלף ולא לזכרון?

הנה אנוכי שולח מלאך לפניך לשמך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכינתי (כג', כ')

וכתב רבנו האברבנאל זיע"א: 'והנה המלאך השלוח לישראל היה להנהיגם על פי התורה והמצוות ולכן היו תמיד בהשגחה פרטית ממנו יתברך...'

ובענין זה אבקש לשתף אתכם בסיפור מדהים ששמעתי מבעל המעשה - ידידי הרב אברהם אור שלומי שליט"א (הסיפור מופיע בגרסה דומה ובשינוי שמות בספר 'ציפור גן עדן' של הרב חיים אור שלומי - בנו של המספר):

לפני שנים רבות נהגנו, אני וקבוצת חברים קרובה, לחרוש את הארץ לאורכה ולרוחבה בטיולים תכופים. בערב אביבי אחד ישבנו, החברים ואני, סביב שולחן כדי לתכנן את הנסיעה המיועדת למחר בבוקר.

מפות דרכים נפרשו על השולחן, הצעות עלו וירדו, עד שלבסוף פסק יעקב משעלי (ש"ב) - שלו תמיד שמורה זכות המילה האחרונה והודיע: 'מחר בשעה 5.00 בבוקר כולם נפגשים פה, יוצאים לכיוון טבריה - שם נתפלל שחרית, ארוחת בוקר בכינרת, שיט באגם, משם ממשיכים צפונה לכוון הגולן והגליל.

למחרת בבוקר בשעה המיועדת התייצבו כל החברים במקום המפגש על יד הטנדר הגדול שלי.

יצאנו לדרך - צפונה...

כאשר הגענו לצומת גלילות, איני יודע למה, עצרתי את הרכב בצד, הסתובבתי לעבר חברי ואמרת: 'תקשיבו חברים, התוכנית משתנה... אני לא נוסע צפונה... אני רוצה לנסוע לים המלח...'

'מה פתאום ים המלח?! ניסה משעלי לתפוס פיקוד. 'לא הבנתם... אני נוסע כעת לים המלח, מי שרוצה מוזמן להמשיך איתי ומי שלא מעוניין שירד כאן אני מוכן להזמין מונית על חשבוני עבור מי שמעוניין לרדת.'

החברים החלו להתלחשש ביניהם, אבל אני שבתי והודעתי בהחלטיות 'רוצים לנסוע איתי או לרדת כאן?' 'נו טוב, תיסע כבר' אמר משעלי 'תיסע לאן שאתה רוצה, רק תיסע...'

אני חוזר להגה, פונה ימינה בצומת גלילות לכיוון ירושלים, אנו מתפללים שחרית ואז יורדים לכיוון יריחו וים המלח.

'תגיד, רבי אברהם' שואל חבר 'למה דווקא ים המלח?' 'האמת שאני בעצמי לא יודע' עניתי 'ככה בא לי פתאום.'

'לאן בדיוק ים המלח?'

'לעין פשחה' עניתי 'זה מקום שקט בדרך כלל, כך נוכל ליהנות וגם לשמור את העיניים... זה משהו כמו עוד חצי שעה נסיעה...'

לאחר נסיעה של כעשר דקות אני מזהה לפתע חוף לא מוכרז בצד הדרך בינות לשיחים מדבריים.

'אנו נעצור כאן!' קבעתי בהחלטיות.

'מה פתאום?' ניסה משעלי לתפוס פיקוד 'זה נראה מקום מוזנח מאוד...'

'זה המקום הכי צנוע והכי מתאים' אני עומד על דעתי.

החברים לא מתווכחים, הם כבר הבינו שהיום כלום לא יהיה לפי התכנית.

'תראו' אני אומר להם 'יש כאן שביל בין השיחים שמוביל ממש עד המים'

אני מתקדם בראש הקבוצה בשביל כאשר לפתע אני רואה דמות של אישה זקנה ישובה על שרפרף קטן בתוך המים כשראשה נשמט מצד לצד...

'הי חברים' אני אומר 'נראה לי שהזקנה שם זקוקה לעזרה' ואני כבר רץ קדימה...

'אני לא מבין מה קרה לו היום...' אומר משעלי את מה שכולם מרגישים בלב.

אני ממשיך לרוץ אל תוך המים עם הבגדים, נעלי נרטבות, שולי המכנסיים ספוגים במים המלוחים, עד שאני מגיע לאישה הזקנה היושבת על אותו כיסא קטן בתוך המים ושם אני מגלה לתדהמתי את... **א-מ-א-ש-ל-י...** כשהיא עומדת על סף עילפון והתייבשות.

'מים חברים' אני צועק 'תביאו מים מהר'

אני משקה באיטיות את אימא עד שנפשה שבה אליה ואז אני שואל 'אימא, מה את עושה כאן?'

'מה אומר לך בני... הגעתי לכאן עם זוג חברים מבני ברק שנוסעים לכאן מידי שנה... הם הציעו לי להצטרף ואני הסכמתי בשמחה, הם בנו כאן אוהל קטן ונסעו לירושלים לקנות מצרכים ובינתיים החלטתי לשבת קצת במים המלוחים לרפואה...'

'האמת שבבוקר היה נעים אך לאט לאט השמש החמה החלה קופחת על ראשי והתחלתי להרגיש סחרחורת, הם השאירו מים באוהל אבל אתה יודע שקשה לי ללכת.'

'והנה, הקב"ה שלח אותך... איי, אם לא היית מגיע בזמן... 'האמת, שאני לא איש של רגשות' אומר רבי אברהם 'אבל התחלתי לבכות כמו ילד קטן...'

'הצלתי את אימא שלי' אני צועק לחברים, שכעת הבינו מדוע פתאום כל התכניות השתנו...

אחים יקרים! מסיפור מופלא זה, שאולי לא הייתי מאמין, אם לא הייתי שומע אותו מידידי היקר בעל המעשה שהוא יהודי ירא שמים, אנו רואים עד כמה הקב"ה משגיח עלינו. 'הנה אנוכי שולח מלאך לפניך להביאך אל המקום אשר הכינתי' צריך לדעת אחים יקרים שכל אחד מאתנו מכוון ומושגח עי הקב"ה לפרטי פרטים ודי בידיעה הזו כדי לגרום לנו תחושת ביטחון, אושר ושמחה ולדעת ש:

'אם כי אלק בטיא אלוהים אלא רע כי אתה אלהי'

ה' יזכנו, אמן! שבת שלום ומבורך!

לע"נ: אבי מורי ממוס בן גזרה ז"ל ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל
תמר בוארון בת מוזל ז"ל / דינה בת נגיה ז"ל / יעקב בן רבקה ז"ל / מימון ספירו
בן מוזל טוב ז"ל / רחל (רשל) בת נעימה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להעלאת: דקל מלכה - להעלחה / אורי ישראל - רפ"ש / סוזן בת
ימנה - רפ"ש / אהרון בן מסעודה - רפ"ש / דוריאן הודיה בת נעמי
ונועם חן בת שולה - רפ"ש / אוריה אסף בן רותי - רפואה שלימה.